

2 klatrestativer til dine slyngplanter

Et stykke rionet mellem to lister. Eller en håndfuld øskner og nogle meter wire på væggen. Begge dele er hurtige, lette og elegante løsninger, hvis dine planter kalder på et espalier.

Den næsten usynlige løsning består af stålwire monteret på øskner. Den mere synlige er lavet af armeringsnet.

Fritstående espalier af rionet

Et nemt, billigt – og alligevel elegant – espalier kan du bygge af simple lister og armeringsnet, såkaldt rionet. Dets egentlige formål er armering af betonkonstruktioner, men det har masser af andre anvendelsesmuligheder.

Det eneste, du skal afgøre, inden du går i gang, er højden på espalieret og afstanden mellem de to stolper.

Vi monterer espalieret som afskærmning på en lille terrasse, men det kan sagtens stå helt frit, fx som en opdeling af haven.

Husk at finde beskyttelsesbriller og -handsker frem, inden du skærer armeringsnettet over med vinkelsliberen. Det fyger med små metalstumper og gnister.

1

Du skal bruge to stykker liste pr. espalier.

Du kan fx bruge trykimprægnerede lægter eller skære listerne ud af et stykke tømmer med en rundsav monteret med et land.

2

Når du mærker armeringsnettet op, skal du sørge for, at det stykke, du skal bruge, bliver symmetrisk. Bredden skal være som afstanden mellem de to lister, hvor nettet skal gøres fast, minus bredden på den ene liste.

3

Nettet skæres ud med en nedstryger eller en vinkelsliber. Du kan også, som her, bruge en twincutter. Både vinkelsliber og twincutter kræver handsker og beskyttelsesbriller.

4

Armeringsnettet findes med forskellige maskestørrelser. Mål afstanden mellem armeringsjernene. Mål fra midte til midte (kaldet CC-afstand). I dette tilfælde er CC-afstanden 15 cm.

5

På den ene liste sættes mærker med samme afstand som CC-afstanden på armeringsnettet. Det første mærke placeres 5-10 cm fra enden. Sæt lige så mange mærker, som der er armeringsjern i nettet, og skær listen over 5-10 cm efter sidste mærke.

6

Listen med mærkerne spændes sammen med de øvrige lister med en skruetvinge. Ved hjælp af en vinkel overføres mærkerne fra den øverste til de øvrige lister.

7

I hver enkelt streg måles ind til midt på listen. Slå en streg, så der opstår et kryds der, hvor hullerne skal bores.

TIPS

Rust eller ikke rust

Armeringsnet som dem, vi har brugt her, kan fås ubehandlede, så de ruster. Det kan du vælge at se som en dekoration i sig selv, eller du kan købe de noget dyrere galvaniserede udgaver. Der findes også tyndere net med mindre maskestørrelse i rustfrit stål. Maskestørrelserne varierer fra 50 til 200 millimeter, og trådens tykkelse fra 4 til 12 mm.

8

Med et bor, som passer til tykkelsen på armeringsjernet, bores huller præcis i hvert kryds. Hullerne skal være så dybe, at de går ned til midten af listen (se tips herunder).

9

Kom et par dråber PU-lim (polyuretan) i hvert hul, og bank listen ned over enderne på armeringsnettet. Start fra en af enderne.

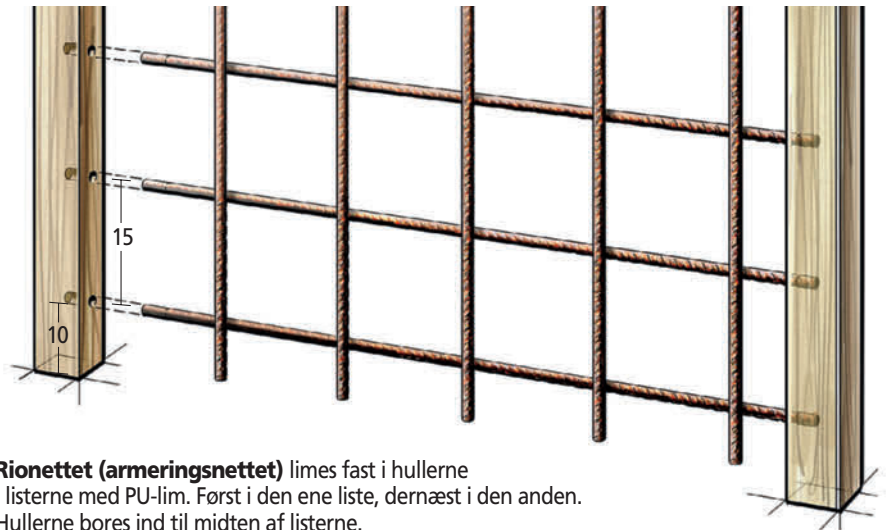
10

Espalieret monteres mellem væg og stolpe eller fx mellem to stolper. Espalieret gøres fast med 2-3 skruer gennem listen i begge sider.

TIPS

Rigtig dybde

Du kan købe et dybdestop, som kan spændes på bordet, men det skal passe til diameteren på boret. En let og hurtig løsning er at starte med at bore hul gennem et passende stykke rundstok. Du kan så finjustere dybden ved at flytte boret ind og ud i borepatronen. Eller du kan lave dybdestop i forskellige størrelser, som du gemmer.

Rionettet (armeringsnettet) limes fast i hullerne i listerne med PU-lim. Først i den ene liste, dernæst i den anden. Hullerne bores ind til midten af listerne.

DET HAR VI BRUGT

MATERIALER

Ubehandlet rionet, 8 x 150 mm:

- 1 espalier, 75 x 185 cm

Trykimpr. tømmer, 38 x 150 mm:

- 2 lister a 180 cm (skåret i 45 mm's bredde)

Desuden:

- PU-lim (polyuretan)

VÆRKTØJ

- Boremaskine
- Vinkelsliber, twincutter el. nedstryger

Pris: Cirka 120 kroner

Valg af planter

Gode klatreplanter

Her er nogle eksempler på de mest almindelige slyngplanter og andre planter, som kan have glæde af et espalier:

- Blåregn
- Kaprifolie
- Klematis
- Kiwiplante
- Tobakspibeplante
- Klatrerose/slyngrose
- Vin

Espalier af wire, monteret i muren

Mange planter trives bedst, hvor der er læ. Derfor plantes de ofte helt op ad gavle, vægge, skure eller eksisterende hegn. Her giver murværk eller træværk ikke alene læ for vinden, men også planterne noget at kravle op ad. Nogle slyngplanter kan kravle direkte op ad murværket, og nogle gange er hegnet konstrueret, så planterne kan klatre ind og ud mellem brædderne uden hjælp. Men ofte skal planterne have hjælp til at få fodfæste, eller de skal bindes op, efterhånden som de vokser. Et espalier på væggen eller hegnet kan laves på mange måder. Denne metode med øskner og stålwire er en hurtig og enkel løsning, som med tiden bliver næsten usynlig.

1 Start med at mærke yderpunkterne for espalieret op på væggen. Faconen på espalieret bestemmer du selv, men der skal være 15-20 cm mellem trådene.

2 Bor huller i yderpunkterne, og skru øskner i væggen. Brug passende murbøsninger, og skru øsknerne helt i bund, så ringen ligger helt op ad væggen.

TIPS

Styr på wiren

Stålwire findes i en elgalvaniseret udgave og i rustfrit stål. Wiren kan være "rå", eller den kan være forsynet med et overtræk af plast som den, vi har brugt her. Har wiren et overtræk, kan du umiddelbart klippe den over. Hvis du vælger en wire uden plastovertræk, skal du "låse" wiren med isolerbånd eller fx et stykke krympeflex, inden du klipper. Ellers risikerer du, at wiren løber op.

3 Den ene ende af wiren stikkes igennem en af de nederste øskner og gøres fast ved hjælp af en wirelås og en tang. Klem låsen godt sammen, så wiren ikke kan glide ud.

4 Træk wiren på tværs og igennem to øskner i modsatte side og tilbage igen. Fortsæt, indtil du når op til den sidste øsknen foroven, og stram så godt til.

DET HAR VI BRUGT

MATERIALER

Plastbelagt galvaniseret 5 mm wire:

- 1 espalier, 5 m

6 x 50 mm øskner:

- 8 stk. til opspænding af wire

Desuden:

- Wirelås

VÆRKTØJ

- Boremaskine
- Bor
- Murbøsninger

Pris: Cirka 50 kroner

5 Lås wiren på samme måde som i den modsatte ende, og klip det overskydende wire af. Nu er espalieret klar til at holde styr på den vildtvoksende kvæde eller anden plante.

6 Nu kan planten sættes op, enten ved blot at lade den selv holde fast i wiren eller ved at binde den forsigtigt fast med snor.